

Innst. S. nr. 166

(2001-2002)

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om tiltak for å bekjempe seksuelle misbruk av barn

Dokument nr. 8:45 (2001-2002)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Stortingsrepresentant Jan Simonsen har 28. januar 2002 fremsatt følgende forslag:

- "Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en handlingsplan for å bekjempe seksuelle overgrep mot barn der følgende forslag blir vurdert:
- at det for personer som er dømt for alvorlige seksuelle overgrep mot mindreårige barn kan stilles krav om medisinsk behandling (kastring) før de slipper ut fra fengsel etter endt soning.
- at personer som er dømt for alvorlige seksuelle overgrep mot mindreårige mister adgangen til permisjoner fra fengsel dersom de ikke er underlagt medisinsk behandling.
- at seksuelle overgrep mot barn skal medføre tap av stilling som innebærer kontakt med barn.
- å opprette en registreringsordning der pedofile overgripere registreres etter endt soning, og sørge for at registeret åpnes for publikum via politikamrene. Ordningen må være slik at publikum kan få opplysninger om de registrerte overgriperne ved hjelp av et telefonnummer, og overgriperne må idømmes straff dersom de ikke følger opp reglene i registreringsordningen.
- å innføre en ordning der pedofile overgripere som ansees for å være farlige for samfunnet, etter endt soning blir avbildet med navn, adresse og informasjon om tidligere dommer på en egen nettside.
- en økning av straffereaksjonene for seksuell omgang med barn under 14 år, slik at maksimalstraffen blir satt til 21 år, og slik at det settes en minstestraft på 5 års fengsel dersom den seksuelle omgangen var samleie og overgriperen er eldre enn 18 år.
- å innføre en ordning der pedofile overgripere som enten er på permisjon, er prøveløslatt, soner sikringsdom eller er ferdig med soning men anses for å være farlige for samfunnet, kan utstyres med en elektronisk brikke som kan identifiseres med et navigasjonssystem."

I begrunnelsen for forslagene vises det til at det i juni 2000 ble foretatt en total gjennomgang av seksuallovgivningen, men resultatet av stortingsbehandlingen var etter forslagsstillers syn på ingen måte tilfredsstillende dersom målet var å redusere risikoen for overgrep mot mindreårige barn.

Forslagsstiller anfører at groteske overgrep mot barn i dag straffes svært mildt. Den eneste måten å tvinge domstolene til å idømme strengere straffer på er å sette minstestraftene så høye at dagens urimelig lave straffer ikke lenger kan idømmes.

Til tross for opplysninger fra California og Danmark som tyder på meget gode resultater med medisinsk/kjemisk behandling, hevder enkelte psykologer at kastring ikke virker tilfredsstillende i alle tilfeller. Denne usikkerheten gjør at kjemisk/medisinsk behandling bør kombineres med sikringsordninger.

Det finnes en rekke eksempler på at seksualforbrytere har begått nye kriminelle handlinger mens de har vært ute i samfunnet på permisjoner. Dersom man velger å slippe pedofile overgripere ut i samfunnet på permisjon må det være et absolutt krav at de gjennomgår en behandling som fjerner kjønnsdriften.

I forbindelse med behandlingen av Innst. O. nr. 92 (1999-2000) vedtok Stortinget å be regjeringen fremme forslag om at overgrep mot barn som hovedregel skal føre til tap av stilling som innebærer kontakt med barn. Denne formuleringen er ikke god nok. Dersom man bruker begrepet "i hovedsak" åpnes det for fortolkninger og unntak som lett kan føre til utglidninger.

I Storbritannia er det opprettet et arkiv med navn på, og andre opplysninger om sexforbrytere. Politiet kan gi opplysninger fra dette arkivet til lokale myndigheter. I USA finnes det ulike lover som gir foreldre anledning til å informere seg om pedofile overgripere som befinner seg i deres nærområde, og en føderal lov gir myndighetene rett til å opprette et offentlig register over seksualforbrytere. Loven suppleres av ulike registreringsordninger som er vedtatt på delstatsnivå.

En informasjonsordning bør kombineres med en registreringslov som gjør at overgriperen risikerer fengselsstraff dersom han bytter adresse uten å melde fra til registeret. Det bør videre vurderes om incest-overgripere bør unntas fra ordningen, både fordi det har forekommet spesielt mange justismord i forbindelse med incestsaker, og fordi incestovergripere ikke alltid vil være en trussel for ukjente barn.

Internett vil kunne være et nyttig supplement til en informasjonstelefon.

Et system med elektroniske brikker som gjør at politiet kan følge bevegelsene til en person, blir i dag brukt i Sverige i forbindelse med ordningen med hjemmesoning. Departementet bør foreta en vurdering av om en slik løsning kan være hensiktsmessig for pedofile overgripere.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjøl, Anne Helen Rui og Knut Storberget, fra Høyre, lederen Trond Helleland, Carsten Dybevig og Linda Cathrine Hofstad, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad, fra Kristelig Folkeparti, Einar Holstad og Finn Kristian Marthinsen og fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, viser til merknader nedenfor. Forslagene i Dokument nr. 8:45 (2001-2002) har vært forelagt Justisdepartementet til uttalelse, og departementets svar foreligger i brev til komiteen av 19. mars 2002, jf. vedlegg.

Generelt

For å forhindre seksuelle overgrep mot barn, må det settes inn ressurser på ulike områder. Komiteen ønsker innledningsvis å understreke at det viktigste vi kan gjøre for å forebygge overgrep, er å sørge for gode og trygge oppvekstvilkår for barn og unge, et hjelpeapparat som fungerer, skolerte ansatte i for eksempel barnehager og skoler, en godt utbygd og kompetent psykiatri- og helsetjeneste - herunder skolehelsetjeneste, kompetanse på overgrepssproblematikk i hele straffesaksjeden, gode behandlingstilbud for de som dømmes, samt et godt fungerende ettervern etter endt soning.

Komiteen vil framheve at det er særlig viktig å få på plass et behandlingstilbud som er godt nok utbygd og tilstrekkelig kompetent for å kunne hjelpe ofre og

overgripere i seksuelle overgrepssaker. Det er en stor tragedie at en del ofre senere i livet begår overgrep, eller at overgripere begår nye overgrep etter endt soning. I dag fungerer ikke systemet godt nok for å fange opp disse gruppene, spesielt er det et problem at ettervernet ved endt soning er for dårlig. Fasen som følger umiddelbart etter soning er en fase med spesielt stor risiko for tilbakefall. Komiteen vil også påpeke det uholdbare i at mange unge under barnevernets myndighet mister sitt psykologtilbud dersom de plasseres bort. Erfaring viser at mange av disse begår seksuelle overgrep senere, noe som kanskje kunne vært forhindre med god nok oppfølging og klarere ansvarsforhold. Det er kommet signaler fra Institutt for klinisk sexologi og terapi om at oppfølgingen av ungdom med sedelighetsdommer er for tilfeldig. Dette kan i så fall ha store konsekvenser senere.

Når det gjelder de konkrete forslagene i Dokument nr. 8:45 (2001-2002) vil komiteen bemerke:

Til forslag 1

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil advare mot en for sterk grad av press for å få overgripere inn i behandling, da den beste behandlingen oppnås gjennom frivillighet. Samtidig kan det være et poeng med en viss grad av press, siden dette kan være en måte å få overgripere til å forstå at behandling kan være nyttig for dem. Det aller viktigste er imidlertid å sikre at tilbudet om behandling gis til alle som ønsker dette, og at behandlingen ikke opphører umiddelbart idet man har sonet ferdig straffen, men at tilbudet gis så lenge det anses hensiktsmessig og nødvendig.

Flertallet er skeptisk til forslaget om medisinsk behandling/kastrering, da denne behandlingsformen er omdiskutert, og man er usikker på hvor gode resultatene er. Flertallet ønsker uansett ikke at denne type behandling skal erstatte psykoterapeutisk behandling, og ønsker å advare mot å tro at overgrep er et resultat av sterk seksualdrift. Flertallet ønsker imidlertid at den danske ordningen med muligheten til å sone straffen i en særskilt anstalt der man får ulike typer behandling skal vurderes nærmere av departementet.

Flertallet ønsker også at departementet forsterker innsatsen for å gi seksuelle overgripere et tilbud under og etter soning av fengselsstraff, da dette ikke fungerer tilfredsstillende per i dag; herunder at departementet aktivt støtter opp om fagutvikling, dokumentasjon og forskning tilknyttet miljøer som i dag arbeider med overgripere, slik at vi kan forbedre behandlingen for disse gruppene. Flertallet vil gi sin støtte til departementets åpning for at en i vurderingen av om prøveløslatelse skal skje kan ta i betraktning om den innsatte - der det kan være fare for gjentakelse - har vært villig til å delta i ulike typer behandlingsopplegg.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet slutter seg til flertallets syn om at medisinsk behandling/kastrering ikke må komme som et alterna-

tiv til, men som et tillegg til de andre behandlingsmåtene som finnes for å hindre gjentagende misbruk av barn. Medisinsk behandling alene er ingen tilstrekkelig garanti for at nye overgrep ikke kan bli gjennomført.

Disse medlemmer ser at det er tilfeller der det vil være hensiktsmessig med medisinsk behandling for å verne barn mot overgrep på en bedre måte. Spesielt er dette påtagelig i saker der en gjerningsmann igjen har foregrepet seg etter første gangs soning. En kan i slike tilfeller registrere at den av flertallets eneste ønskede obligatoriske behandling ikke har hatt den nødvendige effekt. Dersom en kommer i den ubehagelige situasjon å måtte velge mellom den totale frihet for den ferdig sonede seksualforbryter, og hensynet til å verne barn fra å bli seksuelt misbrukt, ser disse medlemmer det nødvendig å sette barns sikkerhet øverst. Dersom en ikke med rimelig sikkerhet kan garantere at nye seksuelle overgrep mot barn vil bli foretatt, ser disse medlemmer behov for å kunne ilegge krav om medisinsk behandling/kastrering.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag slik at det kan stilles som vilkår at personer som er dømt for alvorlige seksuelle overgrep mot barn, må følge et program for medisinsk behandling/kastrering for å kunne få permisjon eller på annen måte slippe videre soning/forvaring."

Til forslag 2

Komiteen ønsker ikke at medisinsk behandling skal være det eneste kriterium for om en innsatt skal få permisjon fra fengsel eller ikke. Det ligger ikke i seg selv noen garanti mot at nye overgrep blir begått at en person er underlagt medisinsk behandling. Komiteen vil imidlertid understreke viktigheten av at det foretas en særlig grundig vurdering av om vilkårene for permisjoner er oppfylt når det gjelder sedelighetsdømtes rettigheter i så måte, og ber derfor departementet foreta de nødvendige grep for å sikre denne vurderingen bedre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser for øvrig til sine merknader og forslag ovenfor.

Til forslag 3

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, ønsker ikke i denne innstillingen å ta stilling til om man automatisk skal miste en stilling som innebærer kontakt med barn dersom man har begått overgrep. Flertallet understreker at Stortinget ved behandlingen av Ot.prp. nr. 28 (1999-2000) vedtok at domstolene skal ha plikt til å vurdere spørsmålet om rettighetstap ved domfellelse for seksuelle overgrep mot barn, samt at regjeringen skal komme med et forslag om at overgrep mot barn som hovedre-

gel skal føre til tap av stilling som innebærer kontakt med barn. Flertallet avventer høringsuttalelsene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser det som naturlig at personer som er dømt for alvorlige seksuelle overgrep mot barn, ikke skal inneha stillinger eller tillitsverv der det er nær kontakt med barn. Spesielt viktig er dette der kontakten mellom voksen og barn blir sterk fordi den voksne har et overmaktsforhold eller et omsorgsforhold til barn. Disse medlemmer viser i den forbindelse til forslag fra Fremskrittspartiet i Innst. O. nr. 92 (1999-2000).

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag slik at personer som er dømt for alvorlige seksuelle overgrep mot barn mister retten til å inneha stillinger/tillitsverv som innebærer nær kontakt med barn."

Til forslag 4 og 5

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er uenig i representanten Simonsens forslag om å opprette en registreringsordning der pedofile overgripere registreres etter endt soning og der dette registeret er åpent for publikum. Tilsvarende går flertallet imot forslaget om at overgripere som anses å være farlige for samfunnet etter endt soning, blir avbildet med navn, adresse og informasjon om tidligere dommer på en egen internettside. Flertallet mener dette vil kunne virke imot sin hensikt, da forskning viser at ensomhet er en særlig stor risikofaktor i overgrepssproblematikken. I tillegg hjelper det lite om man aldri får en ny sjanse etter at man har sonet sin straff, eller om en overgriper aldri møtes med tilgivelse av samfunnet rundt, men av aggresjon, fordømming og isolasjon. Det sentrale må være å forhindre nye overgrep, ikke å "oppmuntre" til nye. Erfaringer fra England viser også at overgripers familier har blitt møtt med tilsvarende fordømmelse og angrep, samt at man pga. misforståelser har angrepet feil mennesker. Flertallet ønsker ikke å oppmuntre til selvtukt, men mener det bør arbeides for å lette integreringen av tidligere straffedømte. Dersom domstolen anser at en overgriper vil representere en stor fare for samfunnet rundt, viser flertallet til muligheten for å ta i bruk den nye forvaringsordningen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser behovet for en registreringsordning der pedofile overgripere registreres. Dette registeret bør også i rimelig grad være åpent for publikum. Spesielt er dette påtagelig der pedofile leier seg inn i boliger der det også bor barn. Det fremstår som urimelig at foreldre ikke skal kunne få vite om en person som faktisk bor under samme tak som sine egne barn, er dømt (opp

til flere ganger) for alvorlige seksuelle overgrep mot barn.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag for å opprette et register over personer som er dømt for alvorlige seksuelle forbrytelser mot barn."

Til forslag 6

Komiteen vil nok en gang understreke at det er svært uheldig at domstolene ofte legger seg på den nedre delen av strafferammene ved straffeutmålingen i sedelighetssaker.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, ønsker imidlertid ikke å øke minimumsstraffene som foreslått, da dette kan føre til flere uheldige forhold, jf. departementets brev til komiteen av 19. mars 2002. Her påpekes det for det første at dette vil kunne medføre at domstolene frikjenner flere på tvisomt grunnlag, at rimelighetshensyn kan bli til-sidesatt, samt at man vil kunne føre forholdet inn under mildere straffebud enn det juridisk korrekte. For det andre vil dette kreve langt større ressurser i fengslene, noe som kan gå på bekostning av ettervernet.

Når det gjelder representanten Simonsens forslag om å utvide maksimalstraffen for samleie med barn under 14 år til 21 års fengsel, vil flertallet vise til det faktum at strafferammen allerede i dag er 21 år for de groveste seksuelle overgrepene mot barn under 14 år. Flertallet anser ikke at en skjerping av denne til å gjelde alle former for seksuell omgang med barn under 14 år er rimelig, bl.a. med tanke på at 21 år er maksimalstraffen for drap i Norge. Noen steder, bl.a. i noen delstater i USA, har man sett at visse typer forbrytelser, som for eksempel voldtekt, har endt med drap fordi man uansett ville ha fått den samme straffen. På denne måten har man unngått vitner til udåden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at strafferammen for overgrep mot barn under 14 år bør økes og viser til at Fremskrittspartiet i Innst. O. nr. 92 (1999-2000) foreslo at minimumsstraffen skulle økes til 5 år.

Til forslag 7

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er negative til forslaget om elektronisk overvåking av pedofile overgripere. Flertallet mener en slik type overvåking muligens bør vurderes dersom man mener det er fare for gjentakelse

mot en bestemt person/bestemte personer, men er meget skeptisk til at slik overvåking i seg selv skal kunne forhindre overgrep i de tilfeller hvor ofrene kan være hvem som helst. Tvert imot er det viktig å legge til rette for at tidligere straffedømte kan få et så normalt liv som mulig. Dette gjelder i særdeleshet de som overgriper seg mot barn, fordi mange av dem erfaringsvis har vanskeligheter med å etablere normale relasjoner til voksne. Flertallet bifaller derfor ikke dette forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ber Regjeringen vurdere å innføre et prøveprosjekt med elektronisk overvåking av pedofile overgripere der det er fare for gjentakelser.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag slik at det kan stilles som vilkår at personer som er dømt for alvorlige seksuelle overgrep mot barn, må følge et program for medisinsk behandling/kastrering for å kunne få permisjon eller på annen måte slippe videre soning/forvaring.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag slik at personer som er dømt for alvorlige seksuelle overgrep mot barn mister retten til å inneha stillinger/tillitsverv som innebærer nær kontakt med barn.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag for å opprette et register over personer som er dømt for alvorlige seksuelle forbrytelser mot barn.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet, og til det som står foran og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:45 (2001-2002) - forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om tiltak for å bekjempe seksuelle misbruk av barn - bifalles ikke.

Oslo, i justiskomiteen, den 30. april 2002

Trond Helleland
leder

Inga Marte Thorkildsen
ordfører

Jan Arild Ellingsen
sekretær

Vedlegg

Brev fra Justis- og politidepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 19. mars 2002

Dok. nr. 8:45 (2001-2002) - Forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om tiltak for å bekjempe seksuelle misbruk av barn

Jeg viser til brev av 20. februar d.å. fra lederen av Stortingets justiskomite, stortingsrepresentant Trond Helleland, vedlagt Dok. nr. 8:45 (2001-2002) fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om ovennevnte.

1. Innledning

Innledningsvis vil jeg framheve at seksuelle overgrep mot barn er forbrytelser som både vekker sinne og fører til sorg. Kampen mot seksuelle overgrep og seksualisert vold er også en viktig del av den generelle innsatsen mot vold. Bekjempelse av seksuelle overgrep skal uten tvil fortsatt være et prioritert område innen justissektoren. Seksuelle overgrep er sammensatte typer forbrytelser som rammer offeret på flere måter. Slike forbrytelser er en alvorlig krenkelse av en persons integritet. Barn blir alvorlig skadet av slike overgrep, både fysisk og psykisk, og det er lett å forstå ønsket om å ta i bruk nye virkemidler for å hindre slike forbrytelser.

Før jeg kommenterer de enkelte forslagene i Dok. nr. 8:45, vil jeg kort minne om at det er iverksatt en rekke tiltak de senere årene for både å forebygge seksuelle overgrep og å styrke kompetansen til personell som behandler saker om slike overgrep, samt for å hjelpe ofrene. Muligheten for å få erstatning er blitt større. Retten til å få bistandsadvokat er utvidet til å omfatte ofre for flere typer overgrep. Bestemmelsene om oppholdsforbud er styrket. Det samme gjelder bestemmelsene om besøksforbud.

Mange seksuelle overgrep blir ikke anmeldt og det er grunn til å anta at mørketallene for sedelighetsforbrytelser i Norge er relativt store. Man kan forstå at mange ofre ikke ønsker å gå videre med en sak. Grunnene til det er mange. Offeret opplever overgrepet som personlig belastende og tabubelagt, uavhengig av hvordan man antar at offentlige instanser behandler slike saker. Seksuelle overgrep mot barn medfører derfor særskilte utfordringer for både politiet og påtalemyndigheten. Vi vet at seksuelle overgrepssaker er vanskelig å etterforske og få iretteført. Etter mitt syn er det imidlertid nødvendig at politiet får kjennskap til det som skjer. Det derfor nødvendig at seksuelle overgrep - og forsøk på det - anmeldes. Da er det også viktig at politiet har tilstrekkelig kompetanse til å kunne følge opp.

For mange ofre er det en belastning å gjennomgå store deler av hendelsen på nytt - ved avhør og eventuelt i retten. Overgrep skal bevises. I flere saker står ord mot ord. Ofte er det ikke andre enn overgriper og offer til stede, der forbrytelsen skjer. Imidlertid er jeg svært opptatt av å gjøre etterforskningen så effektiv som mulig; utvikle politiets muligheter til å sikre tekniske

bevis og sette påtalemyndigheten i best mulig stand til å skaffe beviser i de aktuelle sakene. Det vil også være til gagn for retten som også skal utføre bevisvurdering i seksuelle overgrepssaker.

Jeg vil arbeide for større profesjonalitet i alle ledd av etterforskningen. Her har det vært en utvikling på flere områder. Denne utviklingen må fortsette.

Tiden fra begjæring av dommeravhør til effektivisering er nedkortet. Det er innført regler om tidsfrist for gjennomføring av dommeravhør og observasjon som følger av forskriften om dommeravhør som trådte i kraft 1. november 1998. Kriminalpolitisentralen har utviklet en særskilt spisskompetanse når det gjelder utvikling av etterforskningsmetoder i tilknytning til seksuelle overgrepssaker, men det er også viktig at denne kompetansen utvikles i politidistriktene. Denne funksjonen blir nå ytterligere styrket i forbindelse med framleggelsen av St.meld. nr. 52 (2000-2001) Etterforskning av seksuelle overgrep mot barn, som ble behandlet i Stortinget 7. februar 2002. Her legges det bl.a. opp til en hospiteringsordning ved Kriminalpolitisentralen for å høyne kompetansen i distriktene.

Det gis undervisning ved Politihøgskolen om seksuelle overgrep både som et ledd i grunnutdanningen og som en del av etter- og videreutdanningen. De siste 10 årene har etterutdanningstilbudet blitt systematisk videreutviklet og styrket. Dette er gjennomført i samarbeid med Kriminalpolitisentralen.

En utredningsgruppe, oppnevnt av riksadvokaten, har gjennomgått politiets etterforskning av voldtektssaker. Gruppen som ble ledet av førstestatsadvokat Monica H. Nylund, konkluderte i sin rapport, Rapport nr. 2/2000, med at politiets etterforskning i flere saker var mindre bra eller dårlig. Gruppen pekte på at forbedringspotensialet først og fremst lå i en høyere prioritering av den aktuelle sakstypen og en bedre organisering av etterforskningen. Som et resultat av gruppens rapport oppnevnte Justisdepartementet en arbeidsgruppe som fikk i oppgave å se på utdanningsopplegget når det gjelder seksuallovbrudd, herunder overgrep mot barn, og komme med forslag til eventuelle forbedringer. Denne gruppen framhevet spesielt viktigheten av at det i undervisningssammenheng legges vekt på forbedret etterforskningsmetode og framfor alt en bedre organisering av etterforskningen. Dette er nå under oppfølging i Politidirektoratet, i samarbeid med Politihøgskolen.

Jeg nevner også at det er opprettet et sentralt DNA-register ved Kriminalpolitisentralen. Med den rivende utviklingen som pågår på dette området, ved at man for eksempel trenger stadig mindre materiale for å finne DNA-profiler, gir dette etter min oppfatning også gode muligheter for å skaffe bedre vurderingsgrunnlag og beviser i de konkrete sakene.

2. Forslagene fra stortingsrepresentant Simonsen

Dok. nr. 8:45 fra representanten Jan Simonsen inneholder flere forslag til lovendringer. Straffelovens kapittel om sedelingskriminalitet er nylig gjennomgått og endret. De nye bestemmelsene som ble lagt fram i Ot.prp. nr. 28 (1999-2000). Her ble det ryddet opp i lovteksten og en rekke bestemmelser ble skjerpet. Bestemmelsene trådte i kraft i august 2000. Det er dessuten iverksatt flere andre tiltak for å styrke innsatsen mot seksuelle overgrep mot barn. Jeg vil komme tilbake til disse etter hvert som de ulike forslagene i Dok. nr. 8:45 omtales.

Forslag om lovendring som medfører at det for personer som er dømt for alvorlige seksuelle overgrep mot mindreårige barn kan stilles krav om medisinsk behandling/kastrering før de slipper ut fra fengsel etter endt soning/forvaring

Justisdepartementet har vurdert spørsmålet om bruk av medisinsk behandling av personer som er dømt for alvorlige overgrep mot barn. De som domfelles for seksuelt misbruk av barn, er ingen ensartet gruppe. En del av dem som domfelles, får tilbud om psykologisk eller psykiatrisk behandling. Slik behandling er basert på frivillig medvirkning.

Seksuallovbruddutvalget hadde ikke anledning til å utrede behandlingstilbudet for sedelighetsdømte innen rammen for utvalgets arbeid, men var kort innom temaet om medikamentell behandling av seksuallovbrytere. Utvalget viste til at det i Danmark var vedtatt endringer i straffeloven for å forsterke innsatsen mot seksualforbrytelser, særlig de som gikk ut over barn. Mange av dem som ble dømt for seksuelle overgrep sonet straffen i en særskilt anstalt der de kunne motta ulike former for behandling. Det ble vedtatt en forsøksordning hvor behandling skulle være et alternativ til frihetsstraff for seksuallovbrytere som etter individuell vurdering ble funnet egnet. Behandling av personer som har misbrukt barn seksuelt, reiser en rekke spørsmål. Hvilke behandlingsformer som gir de beste resultatene, er imidlertid omdiskutert. Departementet har tidligere hatt Dok.8-forslag fra stortingsrepresentant Simonsen til vurdering, jf. Dok. nr. 8: 109 (1996-1997), der det ble fremmet forslag om såkalt tvungen kjemisk kastrasjon av seksualforbrytere. Selv om uttrykket kjemisk kastrasjon nok er misvisende, er det i denne sammenheng tale om medikamentell intervensjon ved hormonell behandling som skal undertrykke seksualdriften midlertidig.

Seksuallovbruddsutvalget påpekte imidlertid at dersom slik hormonell behandling skulle komme på tale, må det skje på frivillig basis og etter samtykke med den dømte, jf. NOU 1997:23. Utvalget anbefalte imidlertid en nærmere utredning av behandling av dømte for seksuallovbrudd.

I Ot.prp. nr. 28 (1999-2000) Om lov om endringer i straffeloven mv (seksuallovbrudd) pekte departementet på flere prosjekter der ulike behandlingsformer for lovbrøytene er prøvd ut. Prosjektene gav økt kunnskap

om seksuelllovbryterne. Samtidig viste prosjektene at det var faglig god grunn til å etablere spesielle tiltak for denne gruppen lovbrøytene under og etter soningen. Hormonell behandling ble ikke omtalt spesielt i Ot.prp. nr. 28, men det ble pekt på at alle programmene i kriminalomsorgens regi bygget på frivillig deltakelse.

I brev av 28. august 2000 fra det daværende Sosial- og helsedepartementet til Statsministerens kontor om utredning av behov for behandling av personer som er dømt for grove seksuallovbrudd kom det fram at det etter Helsetilsynets oppfatning ikke kan anses som en selvstendig behandlingsmetode å utføre hormonell behandling. Dette kunne bare være et hjelpemiddel i en annen behandling. Etter Helsetilsynets oppfatning var metoden benyttet internasjonalt i slikt sammenheng med god erfaring. Det var derfor ikke et spørsmål om metoden virket, men hvordan et slikt behandlingsopplegg kunne gjennomføres.

Brøset regional sikkerhetsavdeling og kompetansesenter har studert behandlingsopplegget for sedelighetsdømte i Bergen landsfengsel for å danne seg et bilde av hvilke utvelgelseskriterier som må ligge til grunn for å starte hormonbehandling. På bakgrunn av erfaringer fra bl.a. Danmark og England er det satt i gang et prosjekt med tilbud til fengselsdømte seksuallovbrytere om et behandlingsprogram. Deltakelsen baserer seg på frivillighet og inkluderer også muligheten for hormonell behandling. Slik behandling ses som et hjelpemiddel for andre behandlingstiltak av sosial og psykotераpeutisk art og har som mål å redusere risikoen for tilbakefall. Uten denne helhetlige tilnærmingen hvor det sentrale er å ansvarliggjøre overgriperen for sine handlinger og for at de ikke skal gjenta seg, antas hormonbehandling alene å kunne bygge opp om en tendens til at overgriperen snarere fraskriver seg ansvaret. Erkjennelse, motivasjon og innsikt i eget overgrepsmønster er av avgjørende betydning for å tilby slik behandling som er av støttende art og ikke helbredende. Det siste er noe av ulempen ved slik medikamentell behandling fordi den må være vedvarende over tid. Det anses å være både en fordel og en ulempe at denne form for behandling er reversibel. Dels kan den representere et akseptabelt tiltak for overgriperen ved ikke å gi varige endringer i kroppen som ved kirurgisk kastrasjon, selv om bivirkninger kan være problematiske. Og dels kan behandlingen gi en falsk trygghet for offer og samfunn dersom inntak av preparater opphører. Dersom det skjer, vil seksualdriften vende tilbake til antatt vanlig nivå.

Etter min oppfatning tilsier de fakta og vurderinger vi har på dette feltet at medisinerings med sikte på å dempe sedelighetsforbryteres seksuelle behov i dag ikke kan aksepteres som ledd i en straffereaksjon. Slik behandling må i første rekke være aktuelt i tilfeller hvor dette inngår som et nødvendig og forsvarlig ledd i en langsiktig behandling og skal i så fall bygge på frivillig deltakelse fra den innsattes side. Departementet har imidlertid åpnet for at en i vurderingen av om prøveløslatelse skal skje kan ta i betraktning om den inn-

satte - der det kan være fare for gjentakelse - har vært villig til å delta i ulike typer behandlingsopplegg/tiltak, herunder nevnte type medikamentell behandling.

Forslaget om lovendring eller forskriftsendringer slik at personer som er dømt for alvorlige seksuelle overgrep mot mindreårige mister adgangen til permisjoner fra fengsel dersom de ikke er underlagt medisinsk behandling

Risiko for nye straffbare handlinger under permisjon fra fengselet er en problemstilling departementet er særlig oppmerksom på, også når det gjelder alvorlige seksuelle overgrep mot mindreårige. Når det gjelder dette konkrete forslaget, viser jeg til ovenstående redegjørelse som bakgrunn for drøftelsen. Det er viktig at fengselsmyndighetene og andre offentlige myndigheter arbeider for å hindre residiv. Spesielt er dette viktig for sedelighetsdømte som har hatt barn som ofre. Av SSBs statistikk går det fram at tilbakefallet blant 639 personer i 1995, siktet for sedelighets-kriminalitet, var på ca. 29 % (184 siktede) over femårsperioden 1996 - 2000. Dette gjaldt alle former for lovbrudd. Til sammenlikning ble 53 % av alle som ble siktet for voldskriminalitet i 1995, registrert med tilbakefall til en eller annen form for lovbrudd i løpet av femårsperioden. Av de 184 personene som ble registrert med tilbakefall i perioden, var det 44 personer (24 %) som begikk ny sedelighetskriminalitet. Disse 44 personene utgjør 7 % av alle som ble siktet for sedelighetskriminalitet i 1995. *Statistikken over registrerte sedelighetslovbrytere synes derfor ikke å gi grunnlag for å si at tallene for tilbakefall blant sedelighetsdømte til ny sedelighetskriminalitet er avskrekkende, heller ikke dersom man f. eks. sammenlikner disse med tilbakefallet for personer siktet for voldskriminalitet.* Det vi imidlertid vet er at en mindre gruppe personer som er dømt for overgrep på barn, har en høy tilbakefallsfrekvens. Disse personene må man vie stor oppmerksomhet.

Etter straffegjennomføringsloven § 33, første ledd kan innsatte tilstå permisjon når særlige og vektige grunner taler for det, og det ikke er grunn til å anta at permisjonen vil bli misbrukt (velferdspermisjon). Etter 2. ledd kan innsatte gis ordinær permisjon når en del av straffen er gjennomført. Tredje ledd bestemmer at permisjon bare skal gis hvis det er grunn til å tro at den innsatte ikke vil begå en straffbar handling i permisjonstida, og at han vil overholde vilkår som settes.

Av retningslinjer og praksis følger at det foretas en spesielt grundig vurdering av om vilkårene er oppfylt, når det gjelder sedelighetsdømte. Sedelighetsdømte kan pålegges meldeplikt for politiet, samtidig som det kan være aktuelt bl.a. å forby opphold på bestemte steder eller å ta kontakt med bestemte personer. Forholdene på permisjonsstedet skal undersøkes særlig nøye for denne type lovbrutere.

For innsatte som får behandling for å hindre nye overgrep mot barn, vil det være sentralt for vurderingen om vedkommende synes å ha hatt utbytte av behandlingen. Behandling vil i og for seg ikke kunne

være noen tilstrekkelig garanti mot gjentakelse. Men å sette et generelt forbud mot permisjon dersom vedkommende ikke er under behandling, synes på denne bakgrunn unødvendig. Et slikt forbud kan snarere medføre en forventning om å få permisjon etter påbegynt behandling.

Også i dette tilfelle er det mitt syn at dersom innsatte skal delta i slik medisinsk behandling, må det skjerpes på frivillig basis. En nærmest automatisk sammenheng mellom medikamentell behandling som tar sikte på å dempe seksualdriften, og permisjoner, harmonerer dårlig med prinsippet om at behandlingen skal være frivillig. Det er dessuten slik at behandlingen ikke nødvendigvis virker etter hensikten for alle som har foregrepet seg mot barn. Det innebærer at det ikke er riktig å vedta at slik behandling skal være et vilkår for å få permisjon. Etter min oppfatning bør det derfor ikke fremmes en slik lovendring som nevnt i forslaget.

Forslag om lovendringer eller forskriftsendringer om at seksuelle overgrep mot barn skal medføre tap av stilling som innebærer kontakt med barn

Rettighetstap er en form for straff som i særlige tilfeller kan benyttes ved siden av eller i stedet for ordinær bøte- eller fengselsstraff, jf. straffeloven § 29. Bestemmelsen inneholder hjemmel for to hovedformer for rettighetstap. De to grunnleggende vilkårene er felles: For det første må vedkommende være kjent skyldig i en straffbar handling og for det andre må det ligge allmenne hensyn til grunn for å kreve at rettighetstap blir idømt. Det kan etter den første hovedformen idømmes tap av offentlig stilling som den skyldige ved den straffbare handlingen har vist seg uskikket eller uverdig til å ha, eller den skyldige kan etter den andre hovedformen fradømmes retten til å ha hvilken som helst stilling eller utøve virksomhet.

Seksuallovbruddutvalget drøftet denne form for rettighetstap, jf. NOU 1997:23, og mente at personer som er dømt for seksuelle overgrep mot barn, ikke bør ha stillinger hvor de kommer i en maktposisjon overfor mindreårige, eller får et eget ansvar for disse. Dersom overgriper innehar en slik stilling, vil rettighetstap som regel være en adekvat reaksjon. Utvalget fant likevel ikke tilstrekkelig grunn til å foreslå at det skulle innføres en bestemmelse i straffeloven § 29 eller i straffeprosessloven om at domstolene alltid skal vurdere rettighetstap ved domfellelse for seksuelle overgrep mot barn. Utvalget viste i denne sammenheng til Stortingets familie-, kultur- og administrasjonskomité som i Innst. O. nr. 28 (1994-95) reiste spørsmålet om det er behov for en spesialregel om at tap av retten til å inneha stilling eller utøve virksomhet som gjelder arbeid med barn, alltid skal vurderes av domstolene i straffesaker om seksuelle overgrep mot barn.

Da Stortinget behandlet Ot. prp. nr. 61 (1997-98), der det ble foreslått et tillegg i lov om barneverntjenester om at det ved ansettelser i stillinger innen barnevernet skulle framlegges tilfredsstillende politiattest, ba fler-

tallet i familie-, kultur- og administrasjonskomitéen om at endringer i straffeloven ble vurdert for bedre å sikre at personer som er dømt for alvorlige overgrep mot barn, ikke får anledning til å arbeide med barn i noen sammenheng.

Dette spørsmålet ble tatt opp i Ot. prp. nr. 28 Om lov om endringer i straffeloven (seksuallovbrudd). Justisdepartementet mente at det ikke så det som aktuelt å innføre automatisk rettighetstap ved domfellelse for seksuelle overgrep mot barn, men, til forskjell fra Seksuallovbrudds-utvalget, foreslo departementet en regel som skulle forplikte domstolene til å vurdere spørsmålet om rettighetstap ved slik domfellelse. Det ville imidlertid fortsatt være opp til rettens skjønn å bestemme om rettighetstap bør idømmes eller ikke. Slik kan man sikre seg at spørsmålet alltid blir vurdert. Departementets forslag ville ikke medføre noen lovfestet plikt for påtalemyndigheten å vurdere spørsmålet om rettighetstap, men det ville være naturlig at så skjedde. I Ot. prp. nr. 28 ble det derfor foreslått at en regel om at retten skal vurder rettighetstap etter straffeloven § 29, ble tatt inn i § 207, når en person ble kjent skyldig etter §§ 195, 196, 200 2. ledd eller 201 bokstav c.

Justiskomiteéns flertall støttet forslaget om at domstolene skal ha plikt til å vurdere spørsmålet om rettighetstap ved domfellelse for seksuelle overgrep mot barn, jf. Innst. O. nr. 92 (1999-2000). Komiteéns flertall fremmet dessuten følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at overgrep mot barn som hovedregel skal føre til tap av stilling som innebærer kontakt med barn."

Dette anmodningsvedtaket vil Justisdepartementet arbeide med og sende det på høring.

For øvrig er det i de senere årene vedtatt flere bestemmelser i særskilte lover som forbyr ansettelse i bestemte stillinger av personer som ikke kan legge fram tilfredsstillende politiattest. Dette gjelder bl.a. personer som skal arbeide i barnehage, fj. § 20 i lov om barnehager. Dette gjelder også personer som ansettes i barneverntjenesten, jf. lov om barneverntjenester § 6-10 som trådte i kraft 1. november 1999. Bestemmelsen innebærer at en stor gruppe personer som skal ansettes eller utføre oppgaver for barnevernet skal levere politiattest som skal vise om vedkommende har begått seksuelle overgrep mot barn og om yrkesforbud for de samme personene dersom overgrep er begått. Videre inneholder den nye opplæringsloven en tilsvarende bestemmelse som gjelder ansettelse i grunnskolen, jf. § 10-9.

Rettighetstap er også et virkemiddel som kommer til anvendelse overfor de overgripere som faktisk er dømt. Like lite som forbud mot ansettelse i visse stillinger gir dette noen sikker beskyttelse, men signalverdien er likevel betydelig. Den risikoen som førstegangsovergripere utgjør, sammen med de overgripere som av ulike grunner ikke blir dømt, er imidlertid fortsatt en stor utfordring som ikke møtes gjennom det foreliggende forslag.

Etter min oppfatning er det med utgangspunkt i ovennevnte ikke behov for en lovendring som forslagsstiller fremmer.

Forslag om å opprette en registreringsordning der pedofile overgripere registreres etter endt soning, og sørge for at registeret åpnes for publikum via politikamrene. Ordningen må være slik at publikum kan få opplysninger om de registrerte overgriperne ved hjelp av et telefonnummer, og overgriperne må idømmes straff dersom de ikke følger opp reglene i registreringsordningen

I utgangspunktet har politiet taushetsplikt når det gjelder opplysninger om en persons seksuelle legning og eventuelle tidligere straffbare forhold, jf. straffeprosessloven § 61 a første ledd nr. 1. Det er derfor bare anledning til å varsle dersom et av unntakene fra taushetsplikten kommer til anvendelse. Det sentrale unntaket i denne forbindelsen er straffeprosessloven § 61 c første ledd nr. 5, som sier at taushetsplikten etter § 61 a ikke er til hinder for at opplysningene brukes for å forebygge lovovertridelser. Tilsvarende bestemmelse finnes i strafferegistreringsloven § 7 andre ledd og politiloven § 24 fjerde ledd.

Justisdepartementet har utarbeidet et rundskriv som behandler hjemmel for å varsle nærmiljøet for å hindre at personer som er dømt for overgrep mot barn, begår nye, tilsvarende straffbare handlinger. Rundskrivet ble sendt politidistriktene og kriminalomsorg i frihet den 22. desember 2000 og behandler spørsmålet om når opplysninger kan brukes til ovennevnte formål. Før politiet kan varsle andre, må det først foreligge objektive holdepunkter som gir rimelig god grunn til å frykte at en lovovertrедelse kan eller vil bli begått. Det er ikke tilstrekkelig alene at en person er pedofil. For det andre må det være nødvendig å varsle for å forebygge lovovertrедelse. Kan man gjøre det med andre mindre inngripende midler, er ikke vilkåret oppfylt. Og for det tredje vil det ikke kunne varsles dersom dette vil virke uforholdsmessig overfor den varslet gjelder. Dersom disse vilkårene er oppfylt, gjelder det ingen begrensninger med hensyn til hvem som skal varsles. Politiet vil kunne varsle både andre offentlige organer (for eksempel skoler og barnehager), ulike private sammenslutninger og privatpersoner. Generelt skal man være tilbakeholden med å varsle og varsel bør bare gis hvor det er grunn til å tro at dette vil være et hensiktsmessig virkemiddel i en konkret sak.

Slik ovennevnte forslag er stillet av representanten Simonsen, vil en slik registreringsordning, med adgang for publikum til å få opplysninger om dømte overgripere, være et meget inngripende virkemiddel, og vil heller ikke tjene formålet. Etter min oppfatning bryter forslaget både med intensjonen i ovennevnte bestemmelser om taushetsplikt og med vilkårene for å kunne gi opplysninger slik de er utformet i rundskrivet av 22. desember 2000. Jeg finner derfor ikke å kunne gi min tilslutning til forslaget.

Forslag om å innføre en ordning der pedofile overgripere som anses å være farlige for samfunnet etter endt soning, blir avbildet med navn, adresse og informasjon om tidligere dommer på egen internettside

Når det gjelder dette forslaget, viser jeg til ovenstående argumentasjon. Jeg vil derfor ikke gå inn for at det tas initiativ til en slik ordning.

Forslag om økning av straffereaksjonene for seksuell omgang med barn under 14 år, slik at maksimalstraffen blir satt til 21 år, og slik at det settes en minstestraff på 5 års fengsel dersom den seksuelle omgangen var samleie og overgriperen er eldre enn 18 år

Det er i norsk rett tradisjon for vide strafferammer som gir domstolene stor grad av frihet til å idømme den straff som retten mener er passende i den enkelte sak. Dette henger sammen med at det erfaringsvis kan være store variasjoner i straffverdigheten ved forskjellige overtredelser av samme straffebud, alt etter de konkrete omstendighetene i saken. Også strafferammene i straffelovens sedelighetskapittel er vide. Flere bestemmelser har også forhøyete strafferammer for særlig alvorlige tilfeller. Strafferammen er allerede etter gjeldende rett 21 år for de groveste seksuelle overgrepene mot barn under 14 år, jf. straffeloven § 195 annet ledd. For eksempel gjelder denne strafferammen dersom det har skjedd gjentatte overgrep overfor barn under 10 år, eller gjerningsmannen har vært straffet etter bestemmelsen, eller for voldtekt, tidligere. Den ordinære strafferammen for seksuell omgang med barn under 14 år er 10 år, men den heves til 15 år hvis omgangen var samleie. Etter mitt syn er strafferammene ved seksuell omgang med barn under 14 år tilstrekkelig vide. Jeg vil på denne bakgrunn ikke foreslå endringer i strafferammene i straffeloven § 195.

Dersom den seksuelle omgangen var samleie, er straffen for slik omgang med barn under 14 år to år, jf. straffeloven § 195 første ledd annet punktum. I Innst. S. nr. 206 (1994-1995) gav justiskomiteéns flertall uttrykk for at straffenivået i bl.a. voldtektssaker var for lavt og uttalte at også strafferammene måtte bli vurdert i forbindelse med den generelle gjennomgåelsen av sedelighetskapitlet i straffeloven. Sedelighetslovutvalget gikk i NOU 1997:23 ikke inn for å utvide bruken av minstestraffer og foreslo heller ikke noen økning av minstestrafteffen sammenliknet med gjeldende rett. Utvalget viste til Straffelovkommisjonens delutredning I (NOU 1983:57 Straffelovgivningen under omforming), der det heter at tendensen har gått i retning av å oppheve slike minstestraffer. Bakgrunnen for den tendensen har bl. a. vært at særskilte minstestraffer i enkelte tilfeller har tvunget domstolene til å avsi strengere straff enn det man har funnet rimelig. Det har også forekommet uheldige sidevirkninger som bl.a. at domstolene har ført forholdet inn under mildere straffebud enn det juridisk riktige eller at man har frifunnet på tvilsomt grunnlag, for å unngå at man må sette en for streng straff. Straffelovkommisjonen mente at det burde vurderes å oppheve enkelte av lovens særskilte

minstestraffer. Bare ved de spesielt alvorlige forbrytelsene kan det være grunn til å understreke forbrytelsens grovhet ved å sette en minstestraff.

Spørsmålet om bruk av minstestraff for seksualovergrep ble vurdert av Justisdepartementet både i 1989 og i 1992, uten at departementet fant grunn til å øke bruken av minstestraff. Sedelighetslovutvalget mente at minstestraff er et meget inngripende virkemiddel og bør brukes med forsiktighet. Den bør forbeholdes de groveste overgrepene som voldtekt og seksuelle overgrep mot barn under 14 år. Utvalget fant imidlertid ingen grunn til å gå bort fra minstestrafteffen i disse tilfellene. Justisdepartementet sluttet seg her i hovedsak til utvalgets forslag og vurderinger, jf. Ot. prp. nr. 28 (1999-2000), også når det gjaldt bruk av minstestraff.

Justiskomiteén viste til i Innst. O. nr. 92 (1999-2000) at det tidligere har vært fremmet forslag om økte minstestraffer for utuktig omgang med barn, jf. Innst. O. nr. 50 (1996-1997) uten at det har fått flertall i Stortinget. Komiteén mente at samleie med barn under 14 år er et meget grovt overgrep og gikk inn for at minstestrafteffen for slik forbrytelse skulle heves fra ett til to år, noe som nå er nedfelt i de nye bestemmelsene i straffeloven.

På denne bakgrunn finner jeg det ikke formålstjenlig å fremme forslag om ny økning av minstestraff på dette området.

Forslag om å innføre en ordning der pedofile overgripere som enten er på permisjon, er prøveløslatt, soner sikringsdom eller er ferdig med soning, men anses for å være farlige for samfunnet, kan utstyres med en elektronisk brikke som kan identifiseres med et navigasjonssystem

I Sverige har man i de siste fem - seks årene anvendt elektronisk overvåking som et alternativ for dem som vil sone idømt fengselsstraff utenfor anstalt. Dette er en ordning som har hentet mønster fra USA. Der brukes slik overvåkingsteknikk bl.a. i forbindelse med besøksforbud ved voldstrusler.

Ingen av de to ovennevnte ordningene vil operasjonelt kunne brukes til formålet som er omtalt i forslaget, nemlig å beskytte en ubestemt og uavgrenset gruppe som barn utgjør i et lokalsamfunn. I forslaget legges det opp til at en ordning med elektronisk brikke som kan identifiseres ved hjelp av et navigasjonssystem og som skal brukes av pedofile overgripere som enten er på permisjon, er prøveløslatt, soner sikringsdom eller er ferdig med soningen. Det vil nok være mulig å kunne spore personene som bærer slik elektronisk brikke, men det vil kreve at personell ved for eksempel politistasjonene overvåker signalene fra brikken og til enhver tid kan lokalisere denne. Dette vil også være svært ressurskrevende. I praksis vil det heller ikke kunne hindre at disse personene begår overgrep. Ordningen vil høyst kunne gi en eventuell etterforskningsgevinst i forbindelse med overgrep på bestemte steder, dersom de elektroniske sporene tillates lagret, men vil neppe gjøre det mer trygget for barn. Med en så liten

gevinst, sett i forhold til ressursinnsats og kostnader, ser jeg ingen grunn til å utprøve en slik ordning.

Operasjonaliteten vil dessuten være komplisert. I praksis vil man neppe oppnå noe dersom man skulle kunne benytte ovennevnte systemer som brukes i Sverige og USA ved at slike mottakere for eksempel skal være plassert flere steder i et nabolag for å kunne motta signaler fra en sender på den dømte pedofile, når vedkommende går ut. At man kan registrere at den dømte pedofile går ut av sin bolig, vil neppe gi noen gevinst i form av bedret trygghet. Det vil heller ikke kunne være aktuelt at han oppholder seg i hjemmet

kontinuerlig f.eks etter endt soning, slik at man kan holde kontroll med ham der.

Særlig for personer som er ferdig med soning, taler rettssikkerhetshensyn imot en slik kontroll. I tillegg taler også personvernens hensyn imot. Etter min vurdering må man arbeide med andre virkemidler for å øke tryggheten for befolkningen, herunder barna, slik at de ikke utsettes for overgrep. Jeg finner derfor ikke grunn til foreta en ytterligere vurdering av om dømte pedofile skal kunne utstyres med en brikke som kan identifiseres med et navigasjonssystem.